

Biblioteca pe placul tuturor

Alla Andrieș,
Specialist principal
Serviciul Dezvoltare în biblioteconomie, BNRM

Sistemul de biblioteci din Finlanda, este considerat unul dintre cele mai bune din lume. Principalul factor care contribuie la dezvoltarea acestora este interesul statului în furnizarea serviciilor de bibliotecă de înaltă calitate pe întreg teritoriul țării și fiecare localitate separat.

“Populație civilizată” - acesta este scopul urmărit de bibliotecile finlandeze din secolul al 19-lea până în prezent. Putem spune că obiectivul este atins, pentru că finlandezii sunt astăzi una dintre națiunile cele mai instruite din lume. Serviciile de bibliotecă sunt finanțate de municipalități, furnizate gratuit și garantate prin lege. Doriți să numerizați discuri sau casete, să împrumutați pentru un timp o mașină de cusut sau o operă de artă? Toate acestea și multe alte noi servicii oferă bibliotecile utilizatorilor din Finlanda.

Inițial, construite pentru îmbunătățirea nivelului de educație a cetățenilor, bibliotecile îndeplinesc rolul de saloane cu echipamente multimedia și chiar organizatori de evenimente în aer liber. Conform datelor statistice din 2011, în medie finlandezii vizitează biblioteca de zece ori pe an și împrumută 18 cărți. Cu toate acestea, cifrele nu spun nimic despre ceea ce face biblioteca pentru a ține pasul cu ritmul societății moderne.

Să facem cunoștință cu o bibliotecă despre care utilizatorii spun că „o altă bibliotecă mai bună pentru lectură, documentare, mai plăcută pentru recreere” ei nu cunosc și, pe bună dreptate, o numesc „inima orașului”.

În 2013 Biblioteca orașului Turku a sărbătorit aniversarea a 150 de ani. După un incendiu devastator în 1827, Turku a fost ars aproape totalmente, și a fost necesar de o lungă perioadă de timp pentru a fi reconstruit. Biblioteca orașului a reluat existența doar în 1860. Complexul Bibliotecii centrale din

Turku este format din noua clădire, finalizată în anul 2007, clădirea bibliotecii vechi, ridicată în 1903, precum și clădirile fostei cancelarii guberniale construite în 1818. Obiectivul arhitecților era nu numai de a moderniza biblioteca dar, de asemenea, pentru a crea o armonie cu situl vechi cu o istorie de 100 de ani. Ca urmare, în 2007, apare o nouă clădire a bibliotecii cu cafenea și o terasă, care este folosită ca o zonă de recreere și un loc pentru concerte de muzică.

Biblioteca centrală structural este împărțită pe secții tematice. Toate materialele: cărți, reviste, discuri CD și DVD, care se referă la o anumită temă, se regăsesc într-o secție, independent de forma publicației și modul de utilizare. În fiecare secție activează personalul specializat în domeniul dat. Biblioteca servește un număr foarte mare de utilizatori pe tot parcursul anului. Împrumutul de carte constituie circa 2 mln. anual. În plus, ea găzduiește în mod regulat expoziții și conferințe. Biblioteca dispune de mii de periodice, atât finlandeze cât și internaționale. Ea oferă utilizatorilor calculatoare cu versiuni electronice ale cărților și posibilitatea de accesare a Internetului. Dreptul cetățeanului privind accesul la informație predomină când se decide problema privind livrarea documentelor pe diferiți purtători: cărți audio, video, multimedia CD și DVD, casete cu jocuri etc. Împrumutul documentelor de bibliotecă pentru un utilizator poate enumera până la 40 de unități, dar nu mai mult de 5 PlayStation, BluRay și DVD. Termenul de împrumut este de obicei de 4 săptămâni. Perioadă de împrumut a documentelor audio-video poate fi mai scurtă. Împrumutând materialele de bibliotecă este necesar de verificat data de restituire. În caz că documentele sunt restituite ceva

mai târziu, biblioteca va încasa o taxă de întârziere. Prelungirea termenului de împrumut ale documentelor prin intermediul Internetului este un serviciu gratuit. Pentru finlandezi este firesc de a împrumuta la bibliotecă filme și opere muzicale, pentru că adesea, un film bazat pe o operă literară, creează dorința de lectură. Serialele de televiziune și spectacolele de teatru pot influența în același mod. Bookreader-ile se împrumută pe o săptămână, gratuit și fără garanție. Sunt promovate sursele de unde poate fi descărcată literatura accesibilă publicului. Deasemenea, gratuit pot fi împrumutate și instrumentele muzicale, o operă de artă pentru o anumită perioadă de timp. Operele de artă sunt oferite de către muzee pentru dezvoltarea estetică și pentru promovarea colecțiilor sale. Trebuie de menționat, că dezvoltarea estetică ocupă un loc important în activitatea de bibliotecă. Bibliotecarii organizează excursii educaționale pentru copii și adulți în istoria culturii, efectuate în frumoasa zonă centrală din Turku.

Bibliotecile, în activitatea cu tineretul, pun accentul pe utilizarea muzicii și în afara zidurilor, având în vedere că acest lucru este atât de apreciat. De aici și apariția camerelor-studii, bine izolate, unde tinerii pot monta filme de amatori, audia propriile înregistrări, asculta înregistrările din concerte etc. Secția de arte conține 40 000 de înregistrări muzicale, cărți și 160 000 alte materiale. În camera de muzică utilizatorii exersează la instrumente muzicale, audiează noile înregistrări fără a deranja pe alți utilizatori ai bibliotecii. Este necesar ca bibliotecile moderne (iar biblioteca Finlandeză este un model) să dezvolte acest tip de activitate, să ofere oportunități pentru autorealizare. Pentru utilizatori sunt prevăzute zone destinate pentru diferite jocuri, cum ar fi jocul de șah și jocurile care au loc în zone speciale și la anumite ore. Jocurile sunt percepute ca un suport în educație.

Pentru copii, este organizată secția *Saga*, plină de machete planetare și nave spațiale. Impresionează ideile realizate în aranjarea sălilor unde copiii fericiți aleargă de la camera de jocuri spre rafturile cu cărți. O mulțime de copii mici așezați la mese mici, răsfoiesc cărțile ilustrate, târâind-use lângă rafturi sau sub mese, într-un cuvânt, petrec timpul în liniște în timp ce părinții

citesc sau primesc informații. Cred că anume așa se creează o națiune cititoare.

Finlanda poate fi numită, probabil, țara cu cel mai înalt nivel de lectură din lume. Deși bibliotecile încă nu lucrează non-stop, dar din dimineață pot fi restituite cărțile și primite cele comandate. Sălile de lectură sunt deschise până seara târziu. În Finlanda nu sunt locuri mai populare decât sălile de lectură.

Principalul document cu care se operează în spațiul bibliotecii este cardul de utilizator, care se eliberează pe viață, în cazul pierderii acestuia un alt card se eliberează contra cost.

În toate secțiile ale bibliotecii împrumutul documentelor și restituirea acestora se efectuează în mod automat, folosind numai cardul de bibliotecă și PIN-codul. Utilizând monitorul senzorial, utilizatorul desineștător îndeplinește operațiunile necesare. După finalizarea operațiunilor el obține un cec, care conține informații privind operațiunile efectuate, precum și existența datoriilor. Resursele de bibliotecă pot fi restituite utilizând automatele situate la intrarea în bibliotecă. Aici materialele se clasifică după tematică și se trimit în secții. În situații dificile se poate adresa la masa de informații. Tot acolo pot fi primite materialele comandate.

Comanda electronică a cărților în biblioteca orașului Turku, Finlanda

Informațiile suplimentare, de asemenea pot fi găsite în ghidul de utilizare a bibliotecii. Specialiștii acordând ajutor niciodată nu se așează vis-a-vis de utilizator ci doar alături pentru a sublinia caracterul prietenos al comunicării și instruirii, precum și pentru a avea posibilitatea de a observa greșelile utilizatorului.

Majoritatea serviciilor în bibliotecă sunt gratuite. Serviciile speciale sunt contra cost. Biblioteca dispune suficient de spațiu pentru diferite activități, expoziții și conferințe, precum și locuri pentru lectură, de asemenea ea este dotată cu zone de lectură retrase. „Spațiul de noutăți” vă oferă posibilitatea de a citi ziare în format tradițional și online din diferite țări. În sala de lectură, așezându-vă cât mai comod în fotoliu, puteți să vă scufundați în lectura unui roman, iar în „Salonul poetic” vă delectați cu poezii. Biblioteca nu are scopul să-i facă cititori pe toți, chiar dacă acest lucru este foarte prestigios. Principalul lucru este de a face pe utilizator să meargă la bibliotecă pentru a-și rezolva problemele (inclusiv problema de a petrece timpul liber, hobby-ul). Biblioteca este un garant că cetățenii vor putea să-și exercite drepturile. Și nu este vorba doar despre dreptul de acces la informațiile furnizate prin accesul gratuit la CP cu Internet, dar, de asemenea, dreptul la creație. De exemplu, deja există biblioteci, care

oferă gratuit pentru câteva ore, cu programare prealabilă, studioul de înregistrări bine echipat.

În secția de literatură științifică activează punctul informațional al Uniunii Europene pentru sud-vestul Finlandei unde sunt expuse materiale tematice de ultima oră. Pentru utilizatori în bibliotecă pretutindeni sunt organizate locuri pentru a lucra la calculatoare conectate la Internet, o parte din ele pot fi rezervate din timp. Rețeaua fără fir SparkNet lucrează pe tot spațiul bibliotecii. Utilizatorii pot folosi rețeaua SparkNet la computerul staționar al bibliotecii sau la laptop-ul personal. În clădirea fostei cancelarii guverniale lucrează cafeneaua „Sirius” oferind vizitatorilor dulciuri și băuturi răcoritoare. În perioada de vară în curtea bibliotecii este deschisă terasa. Curtea bibliotecii prezintă o oază culturală, unde anul împrejur sunt oferite diverse programe, inclusiv muzicale, expoziții, se organizează vânzare de carte.

Interesantă este și poziția bibliotecarilor expusă în sloganul: „Până alții fac proiecte, noi deja lucrăm”. Obiectivul bibliotecarilor finlandezi privind utilizatorii este: „Informație plus bucurie”. Motto-ul bibliotecilor : "Biblioteca trebuie să sporească plăcerea utilizatorului de la viață".

Succesul bibliotecilor finlandeze constă într-o perfectă politică socială, iar ditiizarea unui număr atât de impunător de documente pentru asigurarea accesului liber la informație este una dintre principalele priorități ale Guvernului în domeniul politicii de bibliotecă. În această țară bibliotecile publice reprezintă principalul segment de-iure și de-facto în sistemul național de biblioteci, deoarece de serviciile acestora se bucură 80 procente din populația țării. Bibliotecile publice au câpătat un respect deosebit punând în aplicare principiul egalității proclamat de Constituția Finlandei. Acest lucru este resimțit de utilizatori chiar din momentul trecerii pragului bibliotecii unde îi întâmpină inscripția „Zonă liberă de discriminare”.

Trebuie de menționat că salariile bibliotecarilor nu sunt mari (1,5-2 mii euro), iar utilizarea rațională a banilor de către biblioteci oferă resurse suficiente pentru susținerea activității bibliotecilor: achiziții, tehnologii informaționale (inclusiv costul de autorsing - firmei, care asigură primirea automată de la utilizatori a documentelor de bibliotecă și selectarea acestora), pentru tehnologiile de organizare a timpului liber și educație.

Bibliotecile publice sunt conduse de către autoritățile locale, care stabilesc, de asemenea, volumul serviciilor oferite. Sistemul de finanțare și evaluare a activității bibliotecilor este unul dintre instrumentele de management. O parte importantă a sistemului finlandez de finanțare a bibliotecilor constituie programul granturilor de stat. Această finanțare se oferă bibliotecilor centrale pentru a acoperi cheltuielile serviciilor de bibliotecă, mărimea cărora depinde de la calcularea per capita de locuitor și „generozitatea” municipalităților – cu cât e mai mare finanțarea oferită bibliotecilor cu atât e mai mare volumul de subvenții primite. Granturile se oferă bibliotecilor în scopul realizării proiectelor și sunt direcționate pentru dezvoltarea inovațională și elaborarea serviciilor online. Din aceste resurse se achiziționează biblioteci mobile, deasemenea, anual, în 4-5 municipalități se construiesc sau se renovează biblioteci. Granturile se oferă și bibliotecilor publice și celor regionale prin intermediul bibliotecilor centrale pentru îndeplinirea funcțiilor stabilite de stat. Deasemenea, există un program de sprijin pentru achiziții în bibliotecile publice, când statul nu oferă subsidii, dar anual achiziționează literatură de calitate, cu un tiraj mic, transmisă în bibliotecile publice.

Tot, ce este mai bun, frumos și efectiv în societate este transferat în biblioteci. Si cel mai important, că bibliotecile sunt parte integrantă a societății. Biblioteca are o imagine atractivă la populație și autoritățile orașului conștientizează rolul și importanța acesteia în Societatea Informațională și Societatea bazată pe cunoaștere, iar mediul cultural, creat în bibliotecă, contribuie la dezvoltarea acestuia.

Turku - Capitala Europeană a Culturii în 2011, unul dintre cele mai vechi orașe, (oficial a fost fondat în 1229) situat în sud-vestul Finlandei. Construirea orașului a fost începută de suedezi, care l-au numit Abo. 500 de ani Turku a fost capitala regiunii, în timp ce împăratul rus a decis să se mute capitala la Helsinki, mai aproape de Rusia (din 1809—1917 Finlanda a fost parte componentă a Imperiului Rus). Hotarele de influență suedeză și rusă s-au schimbat de mai multe ori de-a lungul secolelor. În anii 1710 și 1743, Suedia a pierdut partea de sud-est a

Finlandei, iar în 1808-1809 și restul teritoriului finlandez. Influența culturală venea nu numai de la Sankt Petersburg și Stockholm, dar, de asemenea, din Germania (știință și educație), Franța (artă și literatură), Anglia (comerțul și ideile liberale). Finlanda a obținut independența după Revoluția din Octombrie.

Orașul Turku este cunoscut ca un centru științific și cultural: în secolul al XIII-lea deja existau două școli, iar în 1640 a fost fondată prima universitate din Finlanda și prima tipografie. În 1772 în Turku a început să se editeze primul ziar din Finlanda. În prezent în oraș se concentrează aproximativ 50% din producția de biotehnologie și aproape 60% din industria de diagnostică.

Tradițional, Turku este considerat "Orașul Crăciunului", unde se plasează principalul pom de Crăciun al țării. De aici, din Marea Piață veche (Vanha Suurtori), inima orașului, începe sărbătoarea de Crăciun în întreaga Finlandă, după ce de pe balconul Brinkkala se declară pacea de Crăciun.